

KANCELARIA ADWOKACKA

Piotr Gujski

ADWOKAT

Michałów-Grabina, ul. Klonowa 15

05 – 126 Nieporęt

tel./fax: 0-22-614-04-94, tel. kom. 0-602-69-00-73

e-mail: piotr_gujski@interia.pl

Michałów-Grabina, dnia 06 listopada 2018 r.

INFORMACJA PRAWNA

dotycząca dopuszczalności używania prywatnych telefonów komórkowych przy wykonywaniu obowiązków służbowych przez funkcjonariuszy Straży Granicznej

Przedmiotem niniejszej informacji jest opis normatywnych uwarunkowań i podstaw prawnych ewentualnej dopuszczalności używania prywatnych telefonów komórkowych przy wykonywaniu obowiązków służbowych przez funkcjonariuszu Straży Granicznej (SG).

Podstawowym aktem prawnym, regulującym organizację i funkcjonowanie Straży Granicznej, jest ustawa z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (tekst jedn. Dz. U. z 2017 r., poz.2365, dalej powoływana jako „u.SG”). Zgodnie z dyspozycją art. 8a u.SG wszelkie koszty związane z funkcjonowaniem tej formacji są pokrywane z budżetu państwa. Wyjątek w tym zakresie przewidziany jest w art. 8a u.SG, zgodnie z którym dopuszczalne jest uczestnictwo w pokrywaniu wydatków inwestycyjnych, modernizacyjnych i remontowych SG, kosztów funkcjonowania i utrzymania jednostek SG oraz zakupu niezbędnych towarów i usług przez jednostki samorządu terytorialnego, państwowe jednostki organizacyjne, banki oraz instytucje ubezpieczeniowe (katalog ten ma charakter zamknięty). Szczęólnego podkreślenia wymaga przy tym fakt, iż przewidziane w art. 8a u.SG finansowanie formacji, ma charakter pośredni i realizowane jest poprzez wielopodmiotowy Fundusz Wsparcia Straży Granicznej. Już zatem treść

powołanych wyżej przepisów wprost wskazuje, że nie jest dopuszczalna sytuacja, w której funkcjonariusze Straży Granicznej w jakikolwiek sposób (pieniężny albo rzeczowy) uczestniczą w pokrywaniu kosztów funkcjonowania SG¹. Zwrócić należy przy tym uwagę, że w myśl art. 75 ust. 1 u.SG funkcjonariusze SG otrzymują uzbrojenie i wyposażenie (w tym specjalne) niezbędne do wykonywania czynności służbowych (w myśl art. 75 ust. 3 u.SG normy wyposażenia określone są zarządzeniem Komendanta Głównego SG).

Zasada, w myśl której koszty funkcjonowania SG pokrywane są z budżetu państwa (ewentualnie ze środków zebranych w trybie opisanym w art. 8a u.SG) w sposób jednoznaczny przekłada się na brak podstaw do wymagania od funkcjonariuszy SG, aby do pełnienia obowiązków służbowych używali własnych, prywatnych telefonów komórkowych. Od zasady tej istnieją wszakże wyjątki, wśród których najistotniejsze znaczenie mają:

- 1) obowiązek funkcjonariusza SG umożliwienia kontaktu ze sobą przełożonemu albo osobom przez niego wskazanym w trakcie pełnienia dyżuru domowego (§22 pkt 1 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 10 czerwca 2009 r. w sprawie rozkładu czasu służby funkcjonariuszy Straży Granicznej – tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 1602) – w takim przypadku nie ulega wątpliwości, że dla zabezpieczenia możliwości kontaktu dopuszczalne jest zobowiązanie funkcjonariusza SG do posługiwania się prywatnymi środkami łączności, w tym telefonami komórkowymi,
- 2) obowiązek powiadomienia bezpośredniego przełożonego przy pomocy **dostępnych środków łączności** o okolicznościach uniemożliwiających kontynuowanie czynności doprowadzenia (§32 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 września 2014 r. w sprawie wykonywania niektórych uprawnień przez funkcjonariuszy Straży Granicznej – Dz. U. z 2014 r., poz. 1297) – oczywiście, obowiązek wykorzystania prywatnych środków łączności funkcjonariuszy SG powstaje w sytuacji, gdy nie jest możliwe

¹ Używanie prywatnego telefonu komórkowego dla celów związanych z pełnieniem służby stanowi *de facto* uczestnictwo w finansowaniu kosztów funkcjonowania SG;

nawiązanie łączności przy użyciu środków zapewnionych w ramach wyposażenia,

Poza opisanymi wyżej sytuacjami wskazać należy, że wykorzystanie dla celów służbowych prywatnych telefonów komórkowych funkcjonariuszy SG może być wymagane w sytuacji, gdy okaże się to niezbędne dla prawidłowego wykonywania zadań formacji, z jednym wszelako istotnym zastrzeżeniem – tego typu sytuacje muszą mieć charakter doraźny, incydentalny. Niedopuszczalne jest stałe stosowanie takiej praktyki, motywowane np. niemożnością zapewnienia odpowiedniego wyposażenia².

Jeżeli chodzi o potencjalną możliwość umownego uregulowania kwestii korzystania przez funkcjonariusza SG z prywatnego telefonu komórkowego do celów służbowych (za zwrotem kosztów), to wskazać należy, że wobec braku ustawowego uregulowania tej kwestii, a jednocześnie jednoznacznego brzmienia art. 75 ust. 1 u.SG, takie rozwiązanie jawi się jako wykluczone. Zresztą wskazać należy, że taka konstatacja jawi się jako w pełni zasadna także w obliczu faktu, iż Straż Graniczna, jako uzbrojona formacja zajmująca się ochroną granicy państwowej, kontrolą ruchu granicznego i przeciwdziałaniem nielegalnej migracji w ramach swojej działalności pozyskuje i wykorzystuje informacje niejawne. W takiej sytuacji jako wątpliwe jawi się służbowe wykorzystywanie prywatnych telefonów komórkowych, co wynika wprost z faktu, że w takim przypadku nie jest możliwe zapewnienie jednolitych i odpowiednio niezawodnych środków zabezpieczenia takiej łączności.

Z problemem braku możliwości zabezpieczenia prywatnych środków łączności wiąże się jeszcze jedna kwestia, obejmująca zagadnienie odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariusza SG w razie ujawnienia będących w jego dyspozycji informacji niejawnych. Nie sposób oszacować, jaka

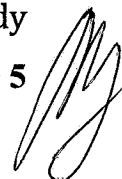
² Nic nie stoi na przeszkodzie temu, by ze środków budżetowych były nabywane telefony komórkowe dla funkcjonariuszy SG; zresztą wskazać należy, że zgodnie z decyzją nr 22 Komendanta Głównego SG z dnia 14 lipca 2017 r. (Dz.U. KGSG z 2017 r., poz. 41) pokrywanie kosztów usług telekomunikacyjnych w jednostkach organizacyjnych SG jest zadaniem Błi KGSG

jest skala zjawiska polegającego na tym, że funkcjonariusze SG dysponują informacjami niejawnymi przechowywanymi w pamięci ich prywatnych telefonów komórkowych, tym niemniej nie można wykluczyć jego występowania. Nie może również ulegać wątpliwości, że do prywatnych telefonów komórkowych niejednokrotnie dostęp mają osoby trzecie, niebędące funkcjonariuszami SG, w szczególności członkowie ich rodzin, korzystający z różnych aplikacji, w tym gier. Istnieje zatem ryzyko nieuprawnionego dostępu z ich strony do informacji niejawnych, ich rozpowszechnienia, przetworzenia, a nawet skasowania. Zresztą wskazać należy, że tego typu sytuacje mogą mieć charakter przypadkowy i niezawiniony. W katalogu naruszeń dyscypliny służbowej, zawartym w art. 135 ust. 2 u.SG nie wskazano wprost utraty materiałów niejawnych (odmiennie niż w art. 132 ust. 3 pkt 9 ustawy o Policji), tym niemniej w przypadku funkcjonariuszy SG nie jest wykluczone potraktowanie takiej sytuacji w kategoriach niedopełnienia obowiązków służbowych (art. 135 ust. 2 pkt 4 u.SG). Nadto wskazać należy, że nieumyślne ujawnienie informacji niejawnej, pozyskanej w związku z pełnieniem służby stanowi przestępstwo stypizowane w art. 265 §3 k.k. Także zatem i z tego względu za niedopuszczalne uznać należy posługiwanie się przez funkcjonariuszy SG prywatnymi telefonami komórkowymi dla celów służbowych, w szczególności na skutek wydanego im polecenia (rozkazu).

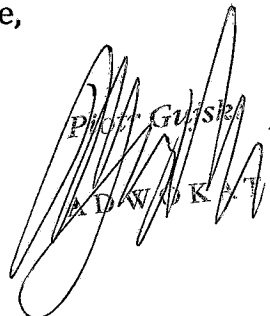
Nie bez znaczenia jest również fakt, że prywatny aparat telefonii komórkowej stanowi własność funkcjonariusza SG, a co za tym idzie – bez wyraźnej podstawy normatywnej (której brak) nie jest dopuszczalne nałożenie wymogu jego używania do celów służbowych, oczywiście poza opisanymi wyżej wyjątkami.

Podsumowując powyższe wywody wskazać należy, że zagadnienie korzystania przez funkcjonariuszy SG z prywatnych telefonów komórkowych dla celów służbowych nie doczekało się żadnej regulacji o charakterze kompleksowym, która byłaby pożądana zwłaszcza w obliczu faktu, że w przypadku SG mamy do czynienia ze stosunkiem służbowym, który co do zasady

nie podlega reżimowi umownemu. Niemniej jednak w świetle przytoczonych wyżej przepisów należy stwierdzić w sposób jednoznaczny, iż w aktualnym stanie prawnym brak jest podstaw normatywnych, które umożliwiłyby:

- 1) nakazanie funkcjonariuszowi SG, aby do celów służbowych wykorzystywał prywatny telefon komórkowy (z wyjątkami, o których mowa w niniejszym dokumencie), w tym poprzez władcze formy działania (polecenie, rozkaz),
- 2) nakazanie funkcjonariuszowi SG, aby poprzez wykorzystywanie prywatnego telefonu komórkowego dla celów służbowych partycypował w kosztach funkcjonowania formacji,
- 3) uchylenie się od odpowiedzialności karnej oraz dyscyplinarnej funkcjonariusza, który chociażby nieumyślnie dopuści do utraty telefonu komórkowego zawierającego informacje niejawne,

Piotr Gujski
K. D. W. / O. K. S. T.